

การสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาเทศบาลเมืองเขารูปช้าง จังหวัดสงขลา
**Communicating the Vision and Development Policy of Khao Rup
Chang Municipality, Songkhla Province**

มณี ศรีสมุทร¹

วิทยากร ท่อแก้ว² และ สุรสิทธิ์ ศรีสมุทร³

นักวิจัยอิสระ สงขลา¹,

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช², มหาวิทยาลัยทักษิณ³

Manee Srisamut¹

Wittayatorn Tokeaw² and Surasit Sreesamuth³

Independent researcher Songkhla¹,

Sukhothai Thammathirat Open University², Thaksin University³

Corresponding Author, E-mail: Korphai2024@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวความคิดการสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาเทศบาลเมืองเขารูปช้าง 2) ศึกษาหลักการสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาเทศบาลเมืองเขารูปช้าง และ 3) ศึกษากลยุทธ์การสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาเทศบาลเมืองเขารูปช้าง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ผู้บริหารนโยบาย นายกเทศมนตรี ผู้บริหารระดับปฏิบัติการ ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และงบประมาณ หัวหน้าระดับปฏิบัติการ หัวหน้าฝ่ายบริการและเผยแพร่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างข้อสรุปเชิงพรรณนาความตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการศึกษา 1. แนวความคิดการสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาเทศบาลเมืองเขารูปช้าง ประกอบด้วย 1) ภายใต้แนวความคิดเขารูปช้างเมืองน่าอยู่ 2) เปิดโอกาส ให้ประชาชนแสดงความรู้สึกคุณภาพชีวิตที่ดี 3) มีคุณค่าและผลประโยชน์ สื่อสารเพื่อชี้ให้เห็นคุณค่าและผลประโยชน์ สะอาด ปลอดภัย การคมนาคมสะดวก 2. หลักการสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาเทศบาลเมืองเขารูปช้าง ประกอบด้วย 1) กระชับตรงประเด็น โปร่งใส ไม่ซับซ้อน การสื่อสารที่ชัดเจน 2) การมีส่วนร่วม กำหนดและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และนโยบาย และมีเจ้าของร่วมในกระบวนการพัฒนา 3) มีการสื่อสารสองทาง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและเพิ่มความไว้วางใจ 4) ใช้สื่อที่หลากหลาย เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน 5) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารและประชาชน 6) มีการประเมินผลการสื่อสารสม่ำเสมอ 3. กลยุทธ์การสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาเทศบาลเมืองเขารูปช้าง 1) ออกแบบเนื้อหาสาระ กำหนดแนวคิดหลัก มีโครงสร้างเนื้อหา ใช้ภาษาที่ชัดเจนเข้าใจได้ง่าย 2) จัดเนื้อหาสาระอย่างเป็นระบบ 3) ใช้สื่อที่หลากหลาย

* วันที่รับบทความ : 29 กันยายน 2567; วันที่แก้ไขบทความ 10 ตุลาคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 11 ตุลาคม 2567

ใช้สื่อใหม่ โซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ท้องถิ่น การใช้สื่อดั้งเดิม วิทย์ เสียงตามสาย สื่อสิ่งพิมพ์ 4) การสร้างเครือข่าย
สื่อสารผ่านผู้ใหญ่บ้าน 5) การปรากฏตัวของนายกเทศมนตรีในกิจกรรมชุมชน

คำสำคัญ: การสื่อสารวิสัยทัศน์; นโยบายการพัฒนา; เทศบาลเมืองเขารูปช้าง

Abstract

This research aimed to: 1) examine the concept of communicating the vision and development policy of Khao Rup Chang Municipality, 2) explore the principles underlying the communication of the vision and development policy of Khao Rup Chang Municipality, and 3) investigate the strategies for communicating the vision and development policy of Khao Rup Chang Municipality. The study employed qualitative research methods, utilizing in-depth interviews with key stakeholders, including policy administrators, mayors, senior executives, directors of strategy and budget divisions, operational heads, and heads of service and dissemination departments. Data were analyzed through descriptive analysis, aligned with the research objectives.

The findings of the study are as follows: **1. Concept of Communication :** The concept of communicating the vision and development policy of Khao Rup Chang Municipality encompasses: 1) Promoting the idea of Khao Rup Chang as a "livable city". 2) Providing opportunities for citizens to express their perspectives on achieving a good quality of life. 3) Emphasizing the communication of values and benefits, focusing on cleanliness, safety, and convenient transportation. **2. Principles of Communication:** The principles for communicating the vision and development policy include: 1) Being concise, direct, transparent, and straightforward in communication. 2) Encouraging stakeholder involvement in decision-making processes and promoting shared ownership of the development process. 3) Facilitating two-way communication to build trust and foster positive relationships. 4) Utilizing diverse media channels to reach various target groups. 5) Strengthening relationships between administrators and citizens. 6) Conducting regular evaluations of communication effectiveness. **3. Communication Strategies:** The strategies for communicating the vision and policy include: 1) Designing content with well-defined main ideas and a clear structure, using language that is easy to understand. 2) Systematically organizing content. 3) Leveraging a variety of media, including new media, social media, local websites, traditional media, radio, loudspeakers, and print media. 4) Establishing a communication network through village headmen. 5) Facilitating direct engagement between the mayor and community members through participation in community activities.

Keywords: Vision communication; Development policy; Khao Rup Chang Municipality

บทนำ

วิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนา เป็นการสร้างภาพอนาคตที่ชัดเจนและสามารถช่วยชี้แนะให้ชุมชนรู้ว่าองค์กรท้องถิ่นจะพัฒนาไปในทิศทางใด (Kotter, 2012: 123) การสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนและการบริหารจัดการท้องถิ่น เป็นการสร้างความเข้าใจแนวทางการสร้างเมืองและแนวคิดการพัฒนา กระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและพร้อมที่จะสนับสนุน (Heifetz & Linsky, 2002 : 20) ปันการเปิดเผยข้อมูลในกระบวนการวางแผน การดำเนินงาน และผลลัพธ์ โดยเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้งบประมาณและทรัพยากรขององค์กร (สุภาภรณ์ ชื่นศิริ, 2563 : 45) สร้างความไว้วางใจระหว่างผู้บริหารท้องถิ่นและประชาชน ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามนโยบายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายควรมีการกำหนดเนื้อหาสาระที่ชัดเจน เลือกใช้สื่อที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าใจได้ง่าย โดยใช้ภาษาที่ไม่ซับซ้อน (Heath & Palenchar, 2009 : 15) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และนโยบายจะช่วยสร้างความรู้สึกการมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบในชุมชน (Mishra, 2014 : 445) การใช้สื่อที่หลากหลาย เช่น โซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ และการประชุม จะช่วยเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน (Mishra, 2014 : 440) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารและประชาชนจะช่วยให้การสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายมีความสำเร็จมากขึ้น (Kotter, 1996 : 40) ควรมีการประเมินผลการสื่อสารอย่างสม่ำเสมอ เพื่อตรวจสอบว่าข้อความที่ส่งไปยังประชาชนมีความเข้าใจอย่างแท้จริงหรือไม่ (Heath & Palenchar, 2009 : 15) การสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาชี้ให้เห็นถึงคุณค่าและผลประโยชน์ของวิสัยทัศน์และนโยบายต่อชุมชนจะช่วยเพิ่มการสนับสนุนจากประชาชน (Mishra, 2014 : 452)

เทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอ จังหวัดสงขลา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้การบริหารงานของนายนาเดช คำทับัน นายกเทศมนตรีเขารูปช้าง ผู้บริหารองค์กรได้แถลงนโยบายต่อสภาเทศบาลเมืองเขารูปช้างเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2566 เพื่อขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ เขารูปช้างเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน และ 10 นโยบายการพัฒนาเมืองโดยยึดหลัก การทำงานโปร่งใสบริการประชาชนอย่างเต็มความสามารถ และให้ประชาชนตลอดจนทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน เพื่อสร้างความเจริญ พัฒนาเมืองเขารูปช้างให้มีความทันสมัยเป็นเมืองน่าอยู่ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี พร้อมกับสร้างการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน ภายใต้แนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อแสวงหาข้อมูล ในด้านการสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาเทศบาลเมืองเขารูปช้าง แนวคิดหลักการและกลยุทธ์การสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนา สร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล เจ้าหน้าที่ของเทศบาล รวมถึงประชาชน ตลอดจนภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง แปรเปลี่ยนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาเมือง ร่วมคิด ร่วมพัฒนา ร่วมรับผิดชอบและยอมรับการพัฒนาเมืองภายใต้ความรู้สึกเป็นเจ้าของเมืองเขารูปช้างร่วมกัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวความคิดการสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาเทศบาลเมืองเขารูปช้าง
2. เพื่อศึกษาหลักการสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาเทศบาลเมืองเขารูปช้าง
3. เพื่อศึกษากลยุทธ์การสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาเทศบาลเมืองเขารูปช้าง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) ตามวัตถุประสงค์ในข้อที่ 1-3 เพื่อสร้างข้อสรุปและให้ความเห็นชอบตามกรอบแนวคิด และทฤษฎีการสื่อสารในการงานปกครองท้องถิ่น ทฤษฎีการใช้และความพึงพอใจในสื่อ และทฤษฎีการรณรงค์

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) เลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จากผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติงานด้านการจัดการการประชาสัมพันธ์ของเทศบาลเมืองเขารูปช้าง ประกอบด้วย 1) นายกเทศมนตรีเขารูปช้าง 2) ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และงบประมาณ 3) หัวหน้าฝ่ายบริการและเผยแพร่วิชาการ

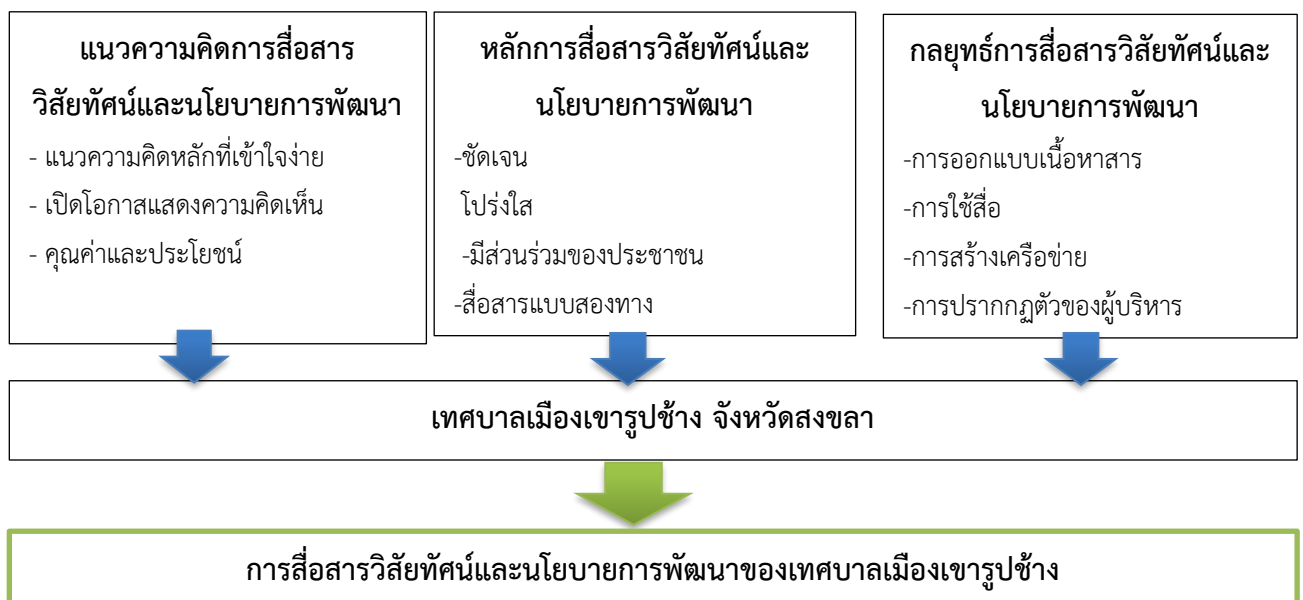
แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview guide) เป็นคำถามปลายเปิดโดยใช้คำถามจากกรอบการวิจัยที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสัมภาษณ์เชิงลึก 3 ส่วน ประกอบด้วยคำถามหลัก 1. แนวความคิดการสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาเทศบาลเมืองเขารูปช้างเป็นอย่างไร 2 หลักการสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาเทศบาลเมืองเขารูปช้างเป็นอย่างไร และ 3 กลยุทธ์การสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาเทศบาลเมืองเขารูปช้างเป็นอย่างไร

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยตนเอง แจกประเด็นคำถามหลักให้ทราบซึ่งได้ขอความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูลหลักก่อนการสัมภาษณ์ตามจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (Creswel, 2013: 78) (อัญชลี, มณีวรรณ, 2560: 102) (เกษมณี วิจิตรกลม, 2562: 60) ประสานการนัดหมายเพื่อสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลหลัก ตามประเด็นที่ได้จัดเตรียมไว้ในเครื่องมือ มีการจดบันทึกข้อมูลขณะสัมภาษณ์ และจะหยุดสัมภาษณ์เมื่อข้อมูลที่ได้มีการอิ่มตัว

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกตามวัตถุประสงค์ และประเด็นที่ศึกษา จากนั้นได้ตัดทอนข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์ออกไป และดำเนินการตีความข้อมูลที่เหลือ โดยการสร้างข้อสรุปเชิงพรรณนาความตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการตรวจสอบจากข้อมูลในเอกสาร เอกสารที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และเว็บไซต์ที่ได้เผยแพร่ (สุกัญญา อินทิตาติ, 2561: 135) ประกอบด้วย 1) การตรวจสอบด้านข้อมูลเพื่อพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ได้มาจากผู้ให้สัมภาษณ์ ระหว่างเอกสาร เอกสารที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และเว็บไซต์ที่เผยแพร่ข้อมูลมีลักษณะเหมือนกันหรือไม่ และ2) การตรวจสอบด้านวิธีการ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เปรียบเทียบกับข้อมูลจากการจดบันทึกทั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้วิธีตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล พิจารณาว่าข้อมูลที่เก็บมาได้จากการสัมภาษณ์มีเนื้อหาสาระเพียงพอที่จะตอบปัญหาการวิจัยหรือไม่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ วิเคราะห์เอกสารบทความ แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องได้แก่ (Kotter, 2012: 123) (Heifetz & Linsky, 2002 : 20) (สุภาภรณ์ ชื่นศิริ, 2563 : 45) เพื่อสร้างกรอบแนวคิดการสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาของเทศบาลเมืองเขารูปช้าง จังหวัดสงขลา การสื่อสารตามแบบจำลองของลาสเวลล์ (Lasswell & H. D., 1948: 37) โดยกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาเทศบาลเมืองเขารูปช้าง จังหวัดสงขลา มุ่งแสวงหาข้อค้นพบ แนวความคิดการสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนา หลักการสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนา และกลยุทธ์การสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนา โดยมีผลการวิจัยดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาแนวความคิดการสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาเทศบาลเมืองเขารูปช้าง พบว่าแนวคิดเมืองน่าอยู่ สะอาด ปลอดภัย การคมนาคมสะดวก ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มุ่งเน้นการสื่อสารสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างเทศบาลเมืองเขารูปช้าง สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล เจ้าหน้าที่ของเทศบาล ประชาชน ตลอดจนภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง มีการกำหนดทิศทางการพัฒนาเมืองในอนาคต และกลยุทธ์การสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1) ชัดเจน ภายใต้งานคิดเขารูปช้างเมืองน่าอยู่ อย่างยั่งยืน สื่อสารชัดเจน เพื่อให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้าใจได้ง่าย โดยใช้ภาษาที่ไม่ซับซ้อน 2) เปิดโอกาส ให้ประชาชนแสดงความรู้สึกรับรู้คุณภาพชีวิตที่ดี 3) มีคุณค่า และผลประโยชน์ เขารูปช้างเมืองสะอาด ปลอดภัย การคมนาคมสะดวก สื่อสารเพื่อชี้ให้เห็นถึงคุณค่าและผลประโยชน์ของวิสัยทัศน์และนโยบายต่อชุมชนจะช่วยเพิ่มการสนับสนุนจากประชาชน

รูปที่ 2 แสดงแนวความคิดการสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาของเทศบาลเมืองเขารูปช้าง

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาหลักการสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาเทศบาลเมืองเขารูปช้าง พบว่า 1) กระชับตรงประเด็น โปร่งใส ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเข้าใจได้ง่ายถูกต้อง ไม่ซับซ้อน การสื่อสารที่ชัดเจนช่วยลดความเข้าใจผิดและสร้างความเชื่อมั่น 2) การมีส่วนร่วม มีการกำหนดการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และนโยบาย เพื่อให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมและมีเจ้าของร่วมในกระบวนการพัฒนา 3) มีการสื่อสารสองทาง ประชาชนสามารถถามคำถามหรือให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้บริหารได้ ซึ่งช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและเพิ่มความไว้วางใจ 4) ใช้สื่อที่หลากหลาย เช่น โซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ และการประชุม ช่วยเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน 5) สร้างความสัมพันธ์ดีระหว่างผู้บริหารและประชาชนจะช่วยให้การสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายมีความสำเร็จมากขึ้น 6) มีการประเมินผลการสื่อสารอย่างสม่ำเสมอ เพื่อตรวจสอบว่าข้อความที่ส่งไปยังประชาชนมีความเข้าใจอย่างแท้จริงหรือไม่

รูปที่ 3 แสดงหลักการสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาของเทศบาลเมืองเขารูปช้าง

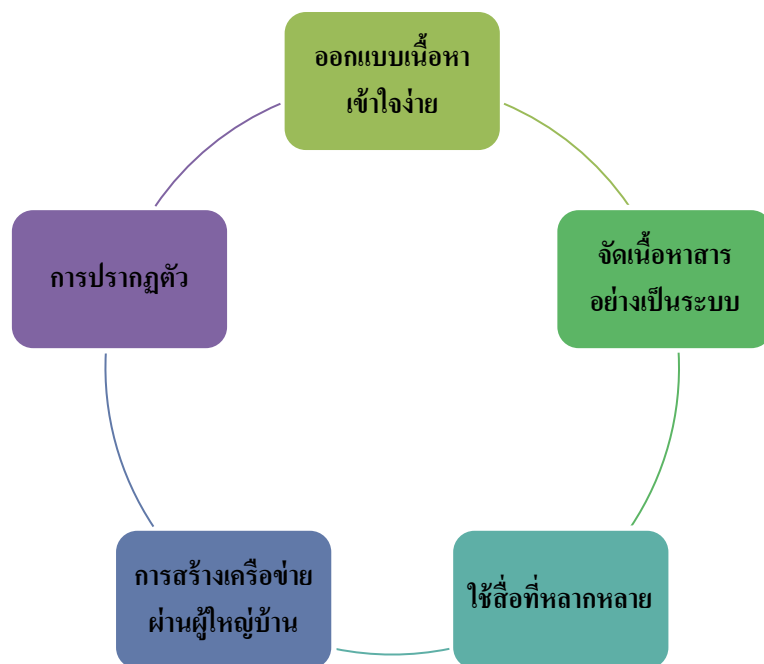
ส่วนที่ 3 กลยุทธ์การสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาเทศบาลเมืองเขารูปช้าง ผลการศึกษาพบว่า การออกแบบเนื้อหาสารเพื่อสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาของเทศบาลเมืองเขารูปช้างเป็นกระบวนการที่คำนึงถึงความชัดเจน โปร่งใส และการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้เกิดผลกระทบที่ดีในการนำไปปฏิบัติจริง การเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสม การใช้สื่อที่หลากหลาย และการออกแบบสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจและความเข้าใจร่วมกัน ประกอบด้วย 1) ออกแบบเนื้อหาสาร มีการกำหนดแนวคิดหลัก มีโครงสร้างเนื้อหา การใช้ภาษาที่ชัดเจนและไม่ซับซ้อน เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นทุกกลุ่มสามารถเข้าใจได้ง่าย

2) จัดเนื้อหาสารอย่างเป็นระบบและมีกลยุทธ์ เป็นไปตามกลยุทธ์การพัฒนาเมืองในแต่ละด้าน มีการวางแผนการสื่อสารอย่างเป็นระบบ เช่น การจัดลำดับความสำคัญของประเด็นที่ต้องการสื่อสาร การใช้เวลาและช่องทางที่เหมาะสมในการส่งสารหรือเนื้อหาสาระ เพื่อให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

3) ใช้สื่อที่หลากหลาย เทศบาลเมืองเขารูปช้าง ใช้สื่อใหม่ เช่น โซเชียลมีเดีย หรือเว็บไซต์ท้องถิ่นจะช่วยให้เข้าถึงประชาชนในวงกว้าง โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นประจำ ในขณะเดียวกัน การใช้สื่อดั้งเดิม เช่น วิทยุ เสียงตามสาย สื่อสิ่งพิมพ์ จะเหมาะสมสำหรับการเข้าถึงกลุ่มผู้สูงอายุ

4) การสร้างเครือข่ายสื่อสารผ่านผู้ใหญ่บ้าน ใช้เป็นช่องทางในการกระจายข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและวิสัยทัศน์สู่ชุมชน เนื่องจากผู้ใหญ่บ้านเป็นบุคคลที่ชาวบ้านให้รู้จักให้ความเคารพและไว้วางใจ การสื่อสารผ่านเครือข่ายช่วยให้ข้อมูลถูกส่งต่ออย่างรวดเร็วและมีผลกระทบสูง

5) การปรากฏตัวของนายกเทศมนตรีเมืองเขารูปช้างในกิจกรรมชุมชน การประชุมชุมชนหรือการจัดเวทีประชาคม ช่วยให้ประชาชนได้พบปะและพูดคุยกับผู้บริหารโดยตรง ผู้บริหารสามารถสร้างความเข้าใจร่วมกันและรับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชนโดยตรง ซึ่งมีผลต่อการสร้างความเชื่อมั่นในตัวผู้บริหาร

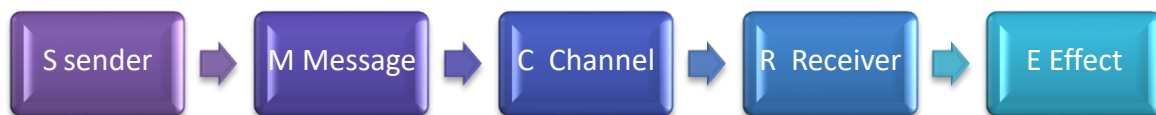

รูปที่ 4 แสดงกลยุทธ์การสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาของเทศบาลเมืองเขารูปช้าง

อภิปรายผลการวิจัย

1. การสื่อสารแนวความคิดการสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาเทศบาลเมืองเขารูปช้าง ผลการศึกษาพบว่า การสื่อสารความแนวคิดเมืองน่าอยู่ สะอาด ปลอดภัย การคมนาคมสะดวก ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ของเทศบาลเมืองเขารูปช้าง มุ่งเน้นการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างเทศบาลเมืองเขารูปช้างประชาชนกลุ่มเป้าหมายและ เครือข่ายภาคีที่เกี่ยวข้อง

ผู้บริหารองค์กรท้องถิ่นยุคใหม่นอกจากการบริหารงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นตามกรอบอำนาจหน้าที่แล้ว การสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น เป็นแนวทางที่ช่วยเชื่อมโยงระหว่างผู้บริหารท้องถิ่นและประชาชน เพื่อขับเคลื่อนวิสัยทัศน์และนโยบายที่วางไว้นำไปสู่การปฏิบัติและสร้างผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ เทศบาลเมืองเขารูปช้าง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญการสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดการสื่อสารในงานการปกครองท้องถิ่นตามแบบจำลองการสื่อสารของลาสเวลล์ (Lasswell's Model of Communication) เป็นหนึ่งในแนวความคิดการสื่อสารที่สำคัญ ซึ่งเน้นการวิเคราะห์กระบวนการสื่อสาร SMCR ผ่านองค์ประกอบหลัก 5 ประการ ได้แก่ ใคร (Who) พูดอะไร (Says What) ผ่านช่องทางใด (In Which Channel) ถึงใคร (To Whom) และมีผลอย่างไร (With What Effect) ซึ่งช่วยให้ผู้วิเคราะห์สามารถประเมินกระบวนการสื่อสารและผลลัพธ์ได้อย่างชัดเจน (Lasswell, 1948: 37)

รูปที่ 5 แสดงแบบจำลองการสื่อสารของลาสเวลล์

2. หลักการสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาของเทศบาลเมืองเขารูปช้าง ผลการศึกษาพบว่าการสื่อสารกระชั้นตรงประเด็น ใช้สื่อที่หลากหลาย สื่อสารสองทาง สร้างการมีส่วนร่วม สร้างความสัมพันธ์ และมีการประเมินผล 1. การสื่อสารที่ชัดเจนและโปร่งใสมีความชัดเจน เข้าใจง่าย และโปร่งใส เพื่อให้ประชาชนเข้าใจและมีข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับทิศทางและเป้าหมายของการพัฒนา การให้ข้อมูลที่ชัดเจนและโปร่งใสจะสร้างความไว้วางใจและการสนับสนุนจากประชาชนมากขึ้น (Kotter, 1996: 50). 2. การมีส่วนร่วมของประชาชน เทศบาลเมืองเขารูปช้างเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการกำหนดทิศทางของการพัฒนา มีการสร้างช่องทางในการให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นหรือตอบสนองต่อวิสัยทัศน์และนโยบาย จะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและสนับสนุนแนวทางที่นำเสนอ (Mishra, 2014: 450) 3. ใช้การสื่อสารแบบสองทาง จากผู้บริหารและทีมงานไปยังประชาชน เป็นการสื่อสารแบบสองทาง ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็น หรือสอบถามข้อสงสัยกับผู้บริหารได้ เพื่อให้เกิดการปรับตัวและพัฒนานโยบายให้ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น (Heath & Palenchar, 2009: 23) 4. มีการใช้สื่อที่หลากหลาย ในยุคดิจิทัล

สื่อใหม่ (New Media) เช่น โซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ และแอปพลิเคชันเป็นช่องทางสำคัญในการสื่อสาร วิสัยทัศน์และนโยบาย ช่วยให้ผู้บริหารสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายได้ เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มคนทำงาน หรือผู้สูงอายุ (Mishra, 2014: 445)

การสื่อสารในบริบทนี้สอดคล้องกับ ทฤษฎีการสื่อสารแบบสองทาง (Two-way Communication Models) ของ Grunig และ Hunt ที่เน้นการปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมจากผู้รับสาร ซึ่งเหมาะสมกับการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บริหารท้องถิ่นและประชาชนการเลือกใช้ทฤษฎีสื่อสารที่เหมาะสมจะช่วยให้การสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถสร้างการมีส่วนร่วมจากประชาชนได้มากกว่า ขณะที่ผลการศึกษาดังกล่าวไม่สอดคล้องทฤษฎีการสื่อสารเชิงเส้นตรง (Linear Model of Communication) ทฤษฎีของ Shannon and Weaver ซึ่งเน้นการส่งสารจากผู้ส่งไปยังผู้รับในลักษณะทางเดียว โดยไม่คำนึงถึงบริบทการโต้ตอบระหว่างกัน หรือความคิดเห็นตอบกลับจากผู้รับสาร ขาดการตอบสนองจากผู้รับสาร ทว่าการสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายมักต้องการการมีส่วนร่วมจากประชาชน ดังนั้น การใช้ทฤษฎีเชิงเส้นตรงที่ไม่ได้คำนึงถึงการตอบสนองจากผู้รับสาร อาจไม่สามารถตอบสนองความต้องการของกระบวนการสื่อสารในบริบทการพัฒนาท้องถิ่นได้

3. กลยุทธ์การสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาเทศบาลเมืองเขารูปช้าง ผลการศึกษาพบว่า มีการออกแบบเนื้อหาเข้าใจง่าย จัดเนื้อหาสารเป็นระบบ เลือกใช้สื่อที่หลากหลาย มีการสร้างเครือข่ายสื่อสารผ่านผู้ใหญ่บ้าน และการสื่อสารจากการปรากฏตัวของผู้บริหารในกิจกรรมต่าง ๆ มีวิธีการสื่อสารที่เป็นระบบ เลือกใช้ภาษาที่เหมาะสม และเลือกใช้สื่อที่หลากหลาย

เป็นการระดมการใช้สื่อทุกรูปแบบทั้งสื่อใหม่ในสังคมออนไลน์ โซเชียลมีเดีย และสื่อดั้งเดิม เพื่อให้มีการเปิดรับ การรับรู้ การจดจำ มีการประเมินผลสำเร็จ ในลักษณะขณะทำงานการประชาสัมพันธ์ และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้ใหญ่บ้านนักสื่อสารในชุมชนในฐานะสื่อบุคคล เป็นการระดมสรรพกำลังการสื่อสาร สอดคล้องกับทฤษฎีการรณรงค์ แก่นของทฤษฎีการรณรงค์คือการรณรงค์เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายผู้รับสาร เปิดรับสื่อ เมื่อผู้รับสารเลือกที่จะเปิดรับสื่อแล้ว ยังให้ความสำคัญสนใจในตัวผู้ส่งสารหรือผู้รณรงค์เพิ่มขึ้นไปอีก โดยพยายามทำความเข้าใจและมีทัศนคติที่ดีกับสารที่ผู้ส่งสารรณรงค์ผ่านสื่อต่าง ๆ คือรับรู้ และจดจำเป็นขั้นตอนสุดท้ายเพื่อต่อยอดแนวความคิดและนโยบายการพัฒนาเมืองภายใต้สโลแกน “เขารูปช้างเมืองน่าอยู่ สะอาด ปลอดภัย การคมนาคมสะดวก ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี” การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมือง

การออกแบบถ้อยความหรือสโลแกนที่ชัดเจนและทรงพลังสามารถสื่อสารแนวคิดวิสัยทัศน์ของผู้นำท้องถิ่นไปยังประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สโลแกนที่ถูกออกแบบมาอย่างดีจะมีคุณสมบัติที่กระชับ เข้าใจง่าย และสามารถจดจำได้ ซึ่งทำให้ผู้คนเกิดความสนใจและมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น (Kotler & Lee, 2008: 50) หรือสโลแกนทางการเมืองที่มุ่งสร้างเอกลักษณ์ของชุมชน เช่น สโลแกนที่ส่งเสริมความภาคภูมิใจ

ในท้องถิ่น หรือการย้ำถึงความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่นั้น ช่วยสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เนื่องจากประชาชนรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและมีความรับผิดชอบต่อการพัฒนา (Zavattaro, 2013: 8) และสโลแกนที่เชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและพัฒนานโยบายท้องถิ่น เช่น “พัฒนาท้องถิ่นด้วยมือเรา” เครื่องมือที่กระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญและมีบทบาทในการสร้างอนาคตของชุมชน (Heath & Palenchar, 2009: 45)

การสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาผ่านถ้อยความ หรือสโลแกนเป็นเครื่องมือในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ โดยสโลแกนเหล่านี้ถูกออกแบบมาเพื่อกระตุ้นการรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ ของชุมชนในท้องถิ่น

ทว่าผลการวิจัยดังกล่าวไม่สอดคล้องกับทฤษฎีการแพร่กระจายข่าวสาร (Diffusion of Innovations Theory) ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวเน้นการส่งสารจากผู้ส่งไปยังผู้รับโดยไม่มีการตอบกลับหรือโต้ตอบ การสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นมักต้องการให้ประชาชนเข้าใจเป้าหมายและความสำคัญของนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นที่กำลังดำเนินการ การสื่อสารแบบเชิงเดียวไม่สามารถช่วยให้เกิดการสนทนาเพื่อความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บริหารท้องถิ่นและประชาชนได้ ทำให้ไม่เหมาะสมกับการสร้างความเข้าใจและการยอมรับในวงกว้าง ซึ่งไม่เอื้อต่อการสร้างความเข้าใจร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1.1 การสื่อสารแนวความคิดการสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาเทศบาลเมืองเขารูปช้าง จากผลการวิจัย พบว่าการสื่อสารความแนวคิดเมืองน่าอยู่ สะอาด ปลอดภัย การคมนาคมสะดวก ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ของเทศบาลเมืองเขารูปช้าง มุ่งเน้นการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจ และสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างเทศบาลเมืองเขารูปช้างประชาชนกลุ่มเป้าหมายและ เครือข่ายภาคีที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ควรออกแบบเนื้อหาวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาให้ชัดเจน การเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมในการสื่อสาร และสร้างการมีส่วนร่วมจากประชาชน โดยแนวทางนี้จะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

1.2 หลักการสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาของเทศบาลเมืองเขารูปช้าง ผลการวิจัย พบว่าการสื่อสารที่กระชับตรงประเด็น ใช้สื่อที่หลากหลาย สื่อสารสองทาง สร้างการมีส่วนร่วม สร้างความสัมพันธ์ และมีการประเมินผล ดังนั้นควรออกแบบเนื้อหาวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนา ให้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย และมีเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าใจถึงทิศทางการพัฒนาได้อย่างชัดเจน การใช้ภาษาที่เรียบง่ายและไม่ซับซ้อนมีความสำคัญในการลดช่องว่างของความเข้าใจระหว่างผู้นำและประชาชน

1.3 กลยุทธ์การสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาเทศบาลเมืองเขารูปช้าง ผลการวิจัยพบว่าการออกแบบเนื้อหาเข้าใจง่าย จัดเนื้อหาสารเป็นระบบ เลือกใช้สื่อที่หลากหลาย มีการสร้างเครือข่ายสื่อสารผ่านผู้ใหญ่บ้าน การปรากฏตัวของผู้บริหารในกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้นควรสร้างโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา การจัดเวทีประชาชน การสำรวจความคิดเห็น หรือการทำประชาพิจารณ์เป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างการมีส่วนร่วมและทำให้ประชาชนรู้สึกว่ามีบทบาทในการพัฒนา การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจยังเป็นการสร้างความโปร่งใสและเพิ่มความไว้วางใจต่อการบริหารจัดการของผู้นำท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยในประเด็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นการสื่อสารวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น

2.2 ควรมีการวิจัยในประเด็นการสื่อสารเพื่อสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมองค์กรภาครัฐ เอกชน และประชาชน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชนแบบยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- เกษมณี วิจิตรกลม. (2562). การวิจัยเชิงคุณภาพ: แนวทางและการประยุกต์ใช้. *วารสารการศึกษาศาสตร์* 10 (1), 45-60.
- สุกัญญา อินทิตาติ. (2561). การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในงานวิจัยด้านการศึกษา: แนวทางการประยุกต์ใช้. *วารสารการวิจัยการศึกษา*. 25 (2), 120-135.
- สุภาพรณ ชื่นศิริ. (2563). *การสื่อสารวิสัยทัศน์ในการพัฒนาท้องถิ่น*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัญชลี มณีวรรณ. (2560). *วิธีวิจัยเชิงคุณภาพในงานพัฒนาชุมชน*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Creswell, J. W. (2013). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Heath, R. L., & Palenchar, M. J. (2009). Strategic issues management: Organizations and public policy challenges. *Business Communication Quarterly*. 72 (2), 192-197. <https://doi.org/10.1177/1080569909336244>
- Heifetz, R., & Linsky, M. (2002). *Leadership on the Line: Staying Alive Through the Dangers of Leading*. Harvard Business Review Press.
- Kotler, P., & Lee, N. (2008). *Social marketing: Influencing behaviors for good*. Sage Publications.
- Kotter, J. P. (1996). *Leading change*. Harvard Business Review Press.
- Kotter, J. P. (2012). *Leading Change*. Harvard Business Review Press.
- Lasswell, H. D. (1948). *The structure and function of communication in society*. In L. Bryson (Ed.), *The Communication of Ideas* (pp. 37-51). New York, NY: Harper & Brothers.

- Mishra, K. (2014). Strategic communication: A key to effective community engagement. *Community Development*. 45 (3), 324-338. <https://doi.org/10.1080/15575330.2014.917019>
- Zavattaro, S. M. (2013). *Public Administration and the Role of Local Government: Toward a Framework for Understanding the Dynamic of Governance*. *State and Local Government Review*. 45 (1), 4-13. <https://doi.org/10.1177/0160323X1348496>